

УДК 82-21:792.23(477)

Віктор Гуменюк

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ДРАМИ
ЙОРДАНА ЙОВКОВА «АЛБЕНА» НА СЦЕНІ
ЖИТОМИРСЬКОГО ТЕАТРУ
ІМЕНІ ІВАНА КОЧЕРГИ

У статті йдеться про творчу співдружність Житомирського академічного українського музично-драматичного театру імені Івана Кочерги та болгарського Драматичного театру з міста Михайловграда (нині – Монтана), що плідно розвивалася в 70–80-х роках минулого століття. У межах цієї співпраці болгарський режисер Аспарух Паунов на житомирській сцені поставив п'єсу класика болгарської літератури Йордана Йовкова «Албена» в українському перекладі Дмитра Білоуса. Ця вистава, прем'єра якої відбулася в грудні 1978 року, детально розглядається в запропонованій публікації.

У художньому світі творів Й. Йовкова, в яких органічно поєднуються лірична схвильованість, епічна ґрунтовність і гострий драматизм, побутовий колорит забарвлений поетичною символікою, що виразно передано у виставі. Драматична життєва колізія, яка неухильно й стрімко наближається до трагічної розв'язки, набуває у сценічному творі філософського звучання і виходить за межі суто особистісної драми головних героїв.

Ключові слова: Йордан Йовков, Аспарух Паунов, «Албена», сценічне прочитання, українсько-болгарські театральні зв'язки.

The article is dedicated to the creative collaboration of Ivan Kocherha Zhytomyr Academical Ukrainian Musical-Dramatic Theatre with Bulgarian Drama Theatre from Mykhailovhrad (now – Montana), which has been developed fruitfully in the 1970s – 1980s. Bulgarian stage-director Asparukh Paunov has produced *Albena* drama by well-known Bulgarian writer Yordan Yovkov in Ukrainian translation of Dmytro Bilous on Zhytomyr stage. The first night has happened in December, 1978. This performance is considered in the proposed article in detail.

Yordan Yovkov figurative world is characterized by the unity of household coloring and poetic symbolism, it combines organically lyrical excitement, fundamentality of epic and acute dramatic effect. These features are transmitted clearly in the performance. Dramatic life collision, which is approaching to the tragic winding up rapidly, obtains the sentimental and philosophical tonality in the stage work. It is out of the boundaries of the only personal drama of the main characters.

Keywords: Yordan Yovkov, Asparukh Paunov, *Albena*, stage interpretation, Ukrainian and Bulgarian theatre connections.

Йордан Йовков (1880–1937) – один із найвизначніших болгарських письменників перших десятиліть ХХ ст. Його творчість – образна оповідь про переломну епоху в житті болгарського народу з трагізмом і крахом патріархальних устоїв й гострими соціальними конфліктами. Мотиви його творів перегукуються з мотивами творів Івана Франка, Василя Стефаника, Федора Достоєвського тощо. Оповідання самотнього письменника з циклів «Вечори в Антимірському заїзді», «Старопланинські легенди», п'єси «Боряна», «Мільйонер», «Звичайна людина» та інші твори – є високими зразками світової літератури того часу, в яких правдиво й багатогранно відображено життя болгарського народу й передусім селянства, його заповітні мрії та прагнення [3; 4]. Мешкаючи тривалий час серед селян у місцевості Добруджа, глибоко проникаючи в психологію і душу прототипів своїх героїв, письменник щиро співчував їхнім стражданням і радостям, близько до серця сприймав людські турботи і клопоти. Це зумовлено притаманному цьому письменникові органічному поєднанню ліричної схвильованості та епічної ґрунтовності, засобів колоритного побутового письма й елементів поетичної символіки.

П'єса «Албена» (1930), що названа за ім'ям головної героїні, – одна з найвідоміших у творчості письменника. Образ Албени для болгарців має таке ж саме значення, як для українців образ Наталки Полтавки. Це неймовірної вроди й душевної краси жінка, символ усього найкращого в народі. Це

і ліричний ідеал вільної, внутрішньо і зовні красивої людини, і любов до Болгарії, і мрія про народне щастя. Невичерпність цього образу краще передати словами відомого болгарського режисера Аспаруха Паунова: «Албена для болгарина – все!»

«Албена» – одна з найрепертуарніших п'єс болгарських театрів. До яскравих постановок драми належать її театральні версії, здійснені А. Пауновим на болгарській та українських сценах.

У 70–80-х роках ХХ ст. помітно поживляються українсько-болгарські культурні зв'язки, зокрема театральні. В умовах декларованої в ті часи єдності народів соціалістичних країн вони виходили за межі сухого офіціозу, що сприяло розвитку по-справжньому творчих і плідних контактів між митцями, налагодженню теплих людських стосунків. Про це свідчить також історія української постановки «Албени».

У 1978 році було укладено угоду про співпрацю Житомирського музично-драматичного театру імені Івана Кочерги та Михайловградського драматичного театру. Того ж року болгарські митці з Михайловграда прибули до Житомира з гастрольями. «Албена» посіла ключове місце в гастрольній афіші, стала візитівкою театру. Аспарух Паунов акцентує увагу глядача на нестримному прагненні героїв досягти правдивості й щирості у стосунках. «Сподіваюся, що вистава «Албена» сприяє розкриттю душевного багатства наших сучасників, утвердженню чистоти наших помислів і поривань», – зізнався режисер в інтерв'ю.

Утілити режисерський задум допомагає художнє рішення Асена Стойчева, митця відомого не лише в Болгарії, а й в Україні: одна з його відомих сценографічних робіт – оформлення вистави «Мата Харі» Недялко Йорданова у Київському театрі імені Івана Франка. У постановці Паунова достовірність побуту органічно й невимушено поєднується з образною символікою. Зручна для акторів сценічна конструкція відтворює пе-

рехрестя сільських доріг. Вона може сприйматися як важкий хрест, яким позначено долі персонажів, а плетиво сонячних візерунків, що нагадує витвори майстрів народного дерев'яного різьбярства, у контексті вистави символізує одвічне прагнення народу до гармонії та краси.

Осяяна особливим ореолом, героїня вистави зберігає свою безпосередність, природність. Саме в тому і привабливість, і складність образу: маючи в собі щось небуденне, Албена водночас є звичайною земною жінкою. На цьому й наголошує виконавиця її ролі Іванка Братоева. Виразно окреслюючи психологічні мотиви поведінки героїні в різних життєвих ситуаціях, актриса розкриває її духовну цілісність, чистоту, про що передусім свідчить її безмежне й ніжне кохання до Нягула, вірність якому відчувається навіть у грайливому кокетуванні з іншими сільськими залицяльниками. Внутрішня велич Албени проявляється і в ставленні до нелюба-чоловіка: крізь душевне сум'яття героїні проступає її жаль до Куцара (Йордан Вітлямов), до себе, її всеохоплююча невігойна туга.

Куцар викликає якщо не симпатію, то принаймні щире співчуття. Навіть у миті спалахів гніву й погроз Нягулові ця людина не втрачає притаманного їй благородства. Відчуття безвиході й трагізму посилюється у сцені, коли безсило падає рука із занесеним на Нягула ножем, голова приречено схиляється додолу. Трикутник із зачепленої за меблі червоної прядильної нитки, яким обплітає ошалілий Куцар Албену після пристрасної розмови, символізує примарність його влади над дружиною. Сцена з нитками свідчить про творче використання (не копіювання – весь образний лад вистави це підтверджує) А. Пауновим досвіду попередників у зверненні до п'єси Й. Йовкова. Коли Болгарський театр Народної армії гастролював із виставою у Москві, відомий театральний критик Анатолій Смелянський зазначав: «Спектакль відкрив нам цілу низку чудових акторів, серед яких окремо слід сказати про

Кирила Ясева, що зіграв роль батрака Куцара зі справді трагічною силою. Це йому, Куцару, режисер (К. Азарян) подарував найсильнішу сцену вистави: гарячково-хворобливий, пригнічений вбивчою зрадою, Куцар намагається натягнути по всьому будинку червоні промені ниток, аби відгородити, сховати, зберегти красу Албени» [5].

Але найпотужнішою у михайловградській виставі є сцена, де розкривається приречена краса стосунків Албени й Нягула. У виконанні Чавдара Гергова Нягул – не лише вродливець, котрий з лицарською гідністю оберігає таємне кохання й захищає Албену, а й схожий на неї за своїми душевними якостями. Хвилююче та невимушено легко спілкуються закохані після тривалої розлуки, як люди, котрі ні на мить не забували одне одного.

Виразними штрихами, особливо у вражаючих фінальних сценах, вибудуваних режисером з лаконічною стриманістю, змальовують своїх персонажів інші актори. Серед найприкметніших постатей – дивакуватий дід Власьо (Кинчо Петров), ніжно й пристрасно закоханий в Албену Гаврил (Еміл Митрополитський), навіть поміркований староста Марина (Христо Кузьмов), та, врешті-решт, кожен чоловік села по-своєму закоханий у неї.

Як зазначав Н. Жегін: «Драма відомого болгарського письменника Йордана Йовкова “Албена” занурює глядача у вкрай реалістичний і майстерно змальований світ селянських турбот, буднів і свят. Коли за тином відкривається подвір'я млина з повними мішками на возі, біля якого схилилися розморені очікуванням на ослоні селяни, відчуваєш зі сцени п'янкий запах теплого зерна. Звично кладе на плечі мішок трудяга Куцар, завжди запорошений мукою. <...> Спектакль – розповідь про те, що в корисливому світі немає місця для краси, що вона неминуче гине й приносить іншим лише горе» [2]. Вочевидь, вистава Болгарського театру Народної

армії вирішувалася як у реалістично-побутовому ключі, так і символічно-поетичному.

Згодом після гастролей у Житомирі А. Паунов приступає до втілення “Албени” і на житомирській сцені. Прем’єра (переклав п’єсу відомий український письменник, глибокий знавець болгарської культури Дмитро Білоус) відбулася у грудні 1978 року. Тривалий час режисер знайомиться з трупю, обирає виконавців ролей, передусім – Албени. Постановник запропонував цю роль ще зовсім юній актрисі, нещодавній випускниці Київського театрального інституту Катерині Яблонській. І не помилився, бо своїм подальшим успіхом вистава переважно завдячує її талановитому втіленню образу Албени. Актрисі вдалося невимушено й достовірно передати неабияку складність втілюваного образу у співучій задушевності інтонацій, технічній і водночас природній пластиці. Простодушню й ласкаво звертається героїня К. Яблонської до коханого: «Не могу я, коли мені йде назустріч людина, молода чи стара, і вітається зі мною, не відповісти. Отак і примовляю, сміюсь, бо не маю на серці поганої мислі. Така я є. А люди хтозна-що думають».

Албена К. Яблонської дотепна й ніжна, зваблива й життєрадісна. Самовіддане кохання Албени до Нягула (Анатолій Медведєв) п’янке до самозабуття, просякнуте незбагненим серпанком туги, що у миті найбільш емоційних, щасливих злетів спопеляє їх, водночас оголюючи гіркоту їхніх стосунків. Дзвінкий заливчастий сміх Албени раптово стихає, погляд набуває зосередженості, в голосі лунає журба, коли вона вигукує: «Господи, щось я багато сьогодні сміюся, коли б не довелося плакати». Мрії Нягула про їхнє спільне безхмарне життя наштовхують на запитання, з яким Албена звертається не лише до коханого, а передусім до себе: «А як же твоя жінка, а Куцар? Та й діти ж у тебе».

Нездатна знайти вихід із нестерпного становища, Албена робить фатальний вибір. Серцем і душею вона завжди з Ня-

гулом, вірить сильному, розсудливому, палкому коханому, покладається на нього. Але в трагічну мить жінка несамовито прагне відвернути Нягула від вбивства її чоловіка Куцара.

Нягул у виконанні Анатолія Медведєва – самодостатня і впевнена у собі людина. Міцна постава, владний жест, орлиний погляд – рішучість і цілеспрямованість проявляється у всіх вчинках. Але у стосунках із Албеною, неспроможної подолати своєї зачарованості коханим, цей незламний чоловік стає ліричним і уразливим. Розкриваючи силу й чарівність палкого Нягулового кохання, актор не ідеалізує героя. Із болісною безпорадністю, але й нищівно гальмуючи будь-які душевні сумніви, непохитно й суворо він розмовляє з людьми, що прийшли молоти до його млина. А до Куцара, свого наймита, ставиться зі зневагою. Сумного, неговіркового, його спокушає думка про своє щастя з Албеною.

Страждаючи від ревнощів, Куцар (Петро Кукук), підбурений навіжено мстивим Синебірським (Станіслав Яблонський), якому Албена рішуче відмовила, не випускає дружину з хати, стежить майже за кожним її кроком. І все ж, влучивши слухну мить, Албена поспіхом зав'язує хустку й стрімко біжить до дверей, прагнучи зустрітися з коханим. На порозі вона стикається з Нягулом. Пристрасно, довірливо жаліється вона на свою гірку долю, на Куцара, котрий вирішив виїхати разом із нею в інше село. І раптом свідомістю Нягула починає оволодівати намір убивства Куцара. Зловісний демонізм відбивається в його міцній постаті, в пополотнілому обличчі й спопеляючому погляді. «Ось я зараз йому покажу, хай тільки вдарять дзвони, люди підуть до церкви», – твердо і рішуче промовляє він.

Б'ють дзвони, кожний наступний удар зміцнює рішучість Нягула. Упевнено крокує він до кімнати, в якій лежить хворий Куцар. Блискавицею перетинає йому Албена шлях, падаючи долілиць із відчайдушним благанням: «Не треба, Нягуле,

не треба!..». Незграбним рухом Нягул відштовхує її та зникає за дверима кімнати.

Темрява, ніч. Згодом з'являються люди, повертаючись у Чистий четвер із церкви зі свічками. А потім настає світлий день, і біля млина, яким керує Нягул, починається звична робота.

Анатолій Медведєв відчув складну неоднозначність характеру свого персонажа. Його Нягул не лютий вбивця, а чоловік, гідний кохання Албени і осяяний її почуттям. Цілком звинувачувати його в заподіяному було б спрощенням. Йордан Йовков, так само як і Іван Франко в «Украденому щасті», викриває передусім трагічні умови людського життя. Він виправдовує Нягула, котрий заради кохання, врешті-решт, зізнається у вбивстві. Це зізнання – перемога його людяності, внутрішньої шляхетності над темними силами його душі. Це виразно підкреслюється постановником у фіналі вистави.

Вартий уваги і образ Куцара у виконанні Петра Кукуюка. Це чесний сумлінний трудівник, дужий, кременний і доброзичливий. Сонячно світяться очі, на вустах грає усмішка, коли він дає Албені дзбанки, в яких вона принесла йому обід. Лагідним поглядом проводить він її легку ходу. Але різуче змінюється Куцар після того, як Синєбірський, яким згордувала Албена, зі зміною хижістю нашіптує йому на вухо про її зв'язок із Нягулом. Спочатку Куцар не вірить зухвальцю, але згодом усвідомлює, що це не плітки, а жахлива правда. Від спалахів гніву й погроз стрімко переходить до невимовно болісного, відчуженого самозосередження. Особливо вражає сцена, коли Куцар і бідний селянин, у якого вдома залишилася хвора дитина і який ніяк не дочекається своєї черги в млині (цю роль проникливо грає Анатолій Жидецький), сповідуються вголос кожний про власне горе. Це глибоко людяна сцена, сповнена непідробним співчуттям до знедолених, в якій домінує характерний для нової драми так званий безконтактний монолог.

Незважаючи на гострий душевний біль, персонаж П. Куцюка не впадає в безтямність і несамовитість. Відтак сцена з червоними нитками, що свідчила до якої небезпечної межі підійшов персонаж Йордана Вітлямова, так і не відбулася в житомирській виставі. Виходячи з особливостей акторського трактування ролі, режисер під час репетицій скасував епізод із нитками та ввів персонажів, що постають в уяві Куцара. У різних кінцях сцени з'являються вихоплені прожекторами постаті селян-чоловіків, у кожному з яких Куцар підозрює суперника і кожен з яких ятрить його душевну рану.

Виразно вибудовує режисер епізод за епізодом, які непомітно переходять у розгорнуту фінальну сцену. Старому і парубкові з іншого села нарешті змелено борошно, і вони вирушають у дорогу. Актори Василь Сливка та Борис Волинчук кожний по-своєму поєднують властиву їхнім персонажам буденну заклопотаність із ніжним ставленням до Албени, про яку говорить усе село. Якщо в сором'язливого персонажа Б. Волинчука переважає щире парубоцьке захоплення, то старий В. Сливки ретельно приховує свої справжні почуття за безперервним бурчанням і підкресленою зайнятістю, а згодом у розмові з Албеною розкриється лагідність і чуйність його натури.

Глибоко засмученим, дещо піднесеним у своїх міркуваннях про таємниці буття, з капелюхом у руці, повільно з'являється вчитель Тодор (Фелікс Чернюк), котрий сповіщає про смерть Куцара. Згодом прибігає Гаврил (Михайло Баклан), котрий плакає в серці таємне кохання до Албени. Він повідомляє жахливу звістку – Куцар не помер, а його вбито. Через деякий час удавано серйозний і діловий, а насправді доброзичливий і безпорадний староста Марин (Василь Яременко) приходить із теж сумною новиною. Не в змозі стримати невігойного жалю й обурення, він скрушно повідомляє, що й Албену арештували, оскільки доведено, що вона під час убивства перебувала в своїй оселі. Усі чоловіки, що зібралися на майдані біля мли-

на, прикро вражені. Один лише хаджи Андрея (Лев Мальчук) наполягає повісити Албену без будь-якого суду, бо через неї «старі осли покинули своїх дружин». Він настільки пекельно звинувачує жінку, що закрадається сумнів – а чи не кривить душею цей поборник добропорядності, чи не прагне таким чином приховати і своє власне захоплення її вродою? Одно-стайні у своїй заздрісній ненависті до героїні й сільські молодичі. І тільки добросердна Савка (Валентина Волковець) намагається захистити подругу, виправдати хоча б те, що Албена попросила в жандармів дозволу виконати свою останню волю – вдягтися в найкраще вбрання.

Незворушні жандарми ведуть Албену через залу суду. Глядачі нібито відчують себе учасниками сценічних подій. Албена йде сумна і велична, опромінюючи своєю вродою все навколо. І вже навіть жінки починають розуміти, що без неї сумно й порожньо буде в селі. Їхні вигуки тепер сповнені співчуття до Албени й ворожості до жандармів. «Албено, мила донько, що ти накоїла!», – з тугою в голосі звертається до неї баба Мита (Катерина Коваленко).

Стоїть серед гурту на пагорбі понурий і засмучений дід Власьо (Володимир Нестеренко). Лише тремтіння палиці в його руці оголює інтенсивність і глибину його душевного хвилювання. І після загального розпачу, викликаного появою вбраної по-весільному героїні в супроводі жандармів, дід Власьо, здіймаючи вгору палицю, впевнено й розчулено вигукує: «Хлопці, держіть її, не віддавайте, як же бути селу без Албени?!».

Роль діда Власьо не випадає зі звичного комедійного амплуа В. Нестеренка. Глядачі, як завжди, веселим реготом зустрічають його персонажа – цього разу дивакуватого селянина, який пнеться стати врівень із вродливим багатієм Синєбірським, а насправді ж ходить за ним усюди, як тінь, як свідчення духовної порожнечі напарника. Але все, що потрібно старому – поживитись із пляшки, яка завжди в того при

боці. Традиційні, але не позбавлені почуття міри обіграння пляшки з оковитою весело сприймаються глядачем. Проте актор послідовно розкриває небуденність натури свого персонажа, пригніченого гіркими обставинами життя. Дід Власько у виконанні В. Нестеренка – чуйний і людяний, в глибині його душі ще жевріє вогонь благородства, який так зворушливо спалахує у фінальній сцені.

Не витримуючи нестерпних душевних мук, Нягул рішуче підходить до Албени і стає поруч. «Це я вбив», – каже він їй.

З'являється його дружина Нягуліца. У виконанні Антоніни Паламарчук – це проста сільська жінка, згорьована, пригнічена й покірنا. І в цій, і в попередніх сценах вона робить кожний крок обережно, з острахом. Повсякчас прагне й найменшою небачністю не завдати прикростей любому чоловіку, все більше віддаючись гіркому передчуттю, викликаному його зрадою. Попри все в ній не згасає квола надія на краще, її зболена душа надзвичайно чутлива до найдрібнішого натяку щодо можливості знайти хоча б якийсь вихід зі скрути. В одному з епізодів Нягуліца обережно починає розповідати про жахливий сон, який пригнічує її, сподіваючись, що Нягул втішить її та заспокоїть. Коли ж Нягул повідомляє про намір їхати до міста, жінка миттєво відчуває, що це пов'язане з чимось лихим. Вона палко переконує його змінити недоречне рішення, хоча б заради дітей. І коли Нягул погоджується залишитись, відразу заспокоюється, женучи геть раптове й гостре усвідомлення самотності. Можна тільки дивуватися тій внутрішній силі, яка здатна витримати таке напруження. І коли Нягуліца бачить чоловіка поруч із чарівною Албеною в оточенні жандармів і натовпу – цілком переконується у своїй безпорадності і з несамовитим благальним стогоном падає. В її стогоні, який супроводжує моторошна музика, немов відлунює ридання самої землі.

Різкий промінь світла, затьмаривши все навколо, раптом вихоплює постаті Албени й Нягула і здіймає їх на височінь,

недосяжну для пересудів і людського співчуття. Для Аспаруха Паунова головне – оспівати нестримний потяг героїв до істини, до духовної краси. У цьому особливість режисерського трактування п'єси. Про суголосність такого трактування поетиці драматурга зауважує один із рецензентів: «Суворе реалістичне тло органічно поєднується з романтичною поезитизацією духовного багатства простих трудівників. У п'єсі виразно відчувається певна стильова двоплановість, що ставить перед колективом чітке і конкретне завдання. Крізь відтворену на сцені жорстоку життєву правду, може, часом не позбавлену і натуралістичного забарвлення, має реально проступати подих поезії, умовного психологічного узагальнення, піднесеності. Це добре відчуває постановник і упевнено веде за собою співпрацівників» [1].

На житомирській сцені були поставлені й інші болгарські п'єси – «Вампір» Антона Страшимирова, «Царська милість» Камена Зидарова. А житомирський режисер Віталій Толок утілює на михайловградській сцені п'єси українських драматургів – «Зачарований вітряк» Михайла Стельмаха та «Срібна павутина» Олекси Коломійця. Плідна творча співпраця у 70–80-х роках минулого століття Житомирського і Михайловградського театрів, зокрема й розглянута постановка «Албени» – помітна сторінка українсько-болгарського культурного єднання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Гаккебуш В. Повів вітру зі Старої Планини. *Культура і життя*. 1979. 18 лют.
2. Жегин Н. Все грани мастерства. *Комсомольская правда*. 1975. 19 сент.
3. Йовков Й. Старопланинські легенди / переклав з болгарської О. Кетков. Київ : Дніпро, 1976. 352 с.

4. Лучук І. Творець «Старопланинських легенд». URL : bukvoid.com.ua/events/culture/2018/11/09/084931.html
5. Смелянский А. Щедрой рукой. *Советская культура*. 1975. 16 сент.

REFERENCES

1. Hakkebush V. (1979). Poviv vitru zi Staroi Planyny [Wind blow from the Old Plane]. *Kultura i zhyttia* [Culture and Life]. 18 February.
2. Zhegin N. (1975). Vse grani masterstva [All Aspects of Mastership]. *Komsomolskaya pravda* [Komsomol Truth]. 19 September.
3. Yovkov Y. (1976). *Staroplanynski legendy* [Old Plane Legends]. Kyiv : Dnipro.
4. Luchuk I. (2018). *Tvorets «Staroplanynskykh legend»* [Creator of «Old Plane Legends»]. URL : bukvoid.com.ua/events/culture/2018/11/09/084931.html (accessed 8 February 2019).
5. Smelyanskiy A. (1975). Shchedroy rukoy [With an open hand]. *Sovetskaya kultura* [Soviet culture]. 16 September.

SUMMARY

The article is dedicated to the creative collaboration of Ivan Kocherha Zhytomyr Academical Ukrainian Musical-Dramatic Theatre with Bulgarian Drama Theatre from Mykhailovhrad (now – Montana), which has been developed fruitfully in the 1970s – 1980s. Bulgarian stage-director Asparukh Paunov has produced *Albena* drama by well-known Bulgarian writer Yordan Yovkov in Ukrainian translation of Dmytro Bilous on Zhytomyr stage. The first night has happened in December, 1978. This performance is considered in the proposed article in detail.

Yordan Yovkov figurative world is characterized by the unity of household coloring and poetic symbolism, it combines organically lyrical excitement, fundamentality of epic and acute dramatic effect. These features are transmitted clearly in the performance. Asen Stoichev as an artist has used the ornamental motives of folk engraving in scenography. Folk songs, combining frolicsome and sad motives, possess especial place

in musical shaping of scene work. Kateryna Yablonska, the performer of the main part, has managed to convey the psychological complication of the leading dramatic image unconstrainedly and expressively. Here stage image is characterized by melodious penetrative intonations, legibility and easiness of plastic. Heroine cannot overcome the inclination for Ni-agul, handsome and obstinate owner of mill, but also she feels sorry and her soul is full of compassion for her husband Kutsar, farm-labourer, who is exhausted by hard work. Dramatic life collision, which is approaching to the tragic winding up rapidly, obtains the sentimental and philosophical tonality in the stage work.

Such Bulgarian plays as *Vampire* by Anton Strashymyrov, *The Royal Grace* by Kamen Zydarov have been staged in Zhytomyr Theatre. Also Vitaliy Tolok, a stage director from Zhytomyr, has made some performances according to the dramas of Ukrainian playwrights in Mykhailovhrad. These are *Enchanted Mill* by Mykhailo Stelmakh and *Silver Cobweb* by Oleksa Kolomiyets. Fruitful creative cooperation of Zhytomyr and Mykhailovhrad Theatres in the 1970s – 1980s and the considered *Albena* scene work in particular – is rather conspicuous page of Ukrainian and Bulgarian cultural interaction.

Keywords: Yordan Yovkov, Asparukh Paunov, *Albena*, stage interpretation, Ukrainian and Bulgarian theatre connections.